

V r c h n í s o u d v P r a z e zamítl žádost kandidáta advokacie o připuštění k advokátní zkoušce u vrchního soudu v Praze v jazyku německém, ježto žadatel jest příslušníkem maďarské národnosti.

N e j v y š š í s o u d odmítl stížnost.

D ů v o d y:

Vrchní soud v Praze, vyřizuje žádost advokátního koncipienta Dr. Karla R-a o připuštění k advokátní zkoušce u vrchního soudu v Praze v jazyku německém, praví ve svém usnesení ze dne 16. července 1929. že jeho žádosti nelze vyhověti, poněvadž žadatel jest příslušníkem maďarské národnosti, nač usuzuje z předložené dovolenky čs. doplňovacího okresního velitelství v Užhorodě ze dne 1. října 1919, a není tudíž oprávněn konati zkoušku v jazyku německém. Své rozhodnutí opírá o § 2 druhý odstavec jazykového zákona a čl. 18 písm. c) jazykového nařízení ze dne 3. února 1926, čís. 17 sb. z. a n. Usnesením vrchního soudu v Praze nebyla tedy žádost stěžovatelova o připuštění k advokátní zkoušce zamítnuta z důvodů věcných, t. j. že by tu nebylo podmínek pro připuštění ke zkoušce, nýbrž oduznán pouze nárok na výkon zkoušky v jazyku německém. Tímto nepřiznáním požadované jazykové výsady pokládá se žadatel za stížena. Jde tu tedy jedině o spor o užití jazyka, jež podle § 7 jazykového zákona »vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věc státní správy odděleně od věci, ve které vzešel.« Není proto Nejvyšší soud, jehož rozhodnutí se dovolává stěžovatel, ve věci příslušný, pročež bylo stížnost odmítnouti.

Čís. 9234.

Zákonné předpoklady pro ustanovení kolisního opatrovníka podle §§ 270 až 272 obč. zák. Nestací rozpory v zájmech mateřské poručnice a spoluporučnicka. Opatrovník k činu může být ustanoven jen pro určitý zvláštní případ nebo pro určitou věc, nemůže však, byť jen dočasně, být na něho přenesena poručenská moc.

(Rozh. ze dne 4. října 1929, R I 811/29.)

P o r u č e n s k ý s o u d k návrhu spoluporučnicka ustanovil Eberharda M-a za opatrovníka nezletilých dětí ke schválení smlouvy o darování na případ smrti a smlouvy osvojovací, jakož i za opatrovníka k činu pro dobu, než se rozhodne o osvojení, i v jiných případech, kde jde o zvláštní ochranu poručenskou nad nezletilými dětmi, jmenovitě ohledně jich osob, pobytu, náboženství i způsobu výchovy. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu mateřské poručnice potud, že změnil usnesení obou nižších soudů v ten smysl, že se Eberhard M. ustanovuje za opatrovníka nezletilých Sylvie a Otakara R-ových jen pro řízení o návrhu spoluporučnicka na poručenské schvá-

lení smlouvy o darování na případ smrti a smlouvy osvojovací, že se však zamítá návrh spoluporučnicka, by byl Eberhard M. ustanoven opatrovníkem k činu pro dobu, než se rozhodne o osvojení i v jiných případech, kde jde o zvláštní ochranu poručenskou nad jmenovanými nezletilými dětmi, jmenovitě ohledně jich osob, pobytu, náboženství i způsobu výchovy.

D ů v o d y:

1. Předdeslati jest stručně tento děj: JUDr. Viktor K., nevlastní děd nezletilých Sylvie a Otakara R-ových, vnuků jeho zemřelé manželky Amalie K-ové, uzavřel s Eberhardem M., jako praesumptivním opatrovníkem k činu zmíněných nezletilců jednak smlouvu o darování panství V. na případ smrti, jednak smlouvu o osvojení a žádal poručenský soud již v podání ze dne 18. května 1929 a pak zase v podání ze dne 1. července 1929, by byl Eberhard M. potvrzen (ustanoven) za opatrovníka k činu k cíli schválení zmíněných smluv. Tuto žádost rozšířil Dr. K. v podání posléz uvedeném na ustanovení opatrovníka k činu »i v jiných a sice ve všech případech, kde jde o zvláštní ochranu poručenskou nad jmenovanými dětmi, v první řadě ohledně jejich osob a ve druhé řadě ohledně všech záležitostí týkajících se obzvláště jejich jmění, pobytu, náboženství a výchovy, pokud nebude soudu prokázán souhlas mezi poručnicí a spoluporučnickem«. Podle odstavce 11. smlouvy o darování a odstavce V. smlouvy adopční jest soudní schválení adopční smlouvy podmínkou darování. Jest tedy mezi oběma smlouvami závislost jedné na druhé. Zmínění poručenci jsou manželskými dětmi nyní již rozloučených manželů Ing. Richarda R-a a Olgy R-ové, opět provdané M-ové. Otec byl zbaven moci otcovské, poručnicí byla ustanovena matka a spoluporučnickem nevlastní děd a návrhovač Dr. Viktor K. Mezi mateřskou poručnicí a spoluporučnickem jsou neshody ve příčině výchovy dětí. První soud vyhověl žádosti o ustanovení opatrovníka k činu v plném jejím rozsahu a rekursní soud nevyhověl rekursu mateřské poručnice. Dovolací stížnost mateřské poručnice mohla by míti úspěch jen za předpokladů § 16 nesp. říz. Oprávněna jest jen částečně z důvodu zřejmého rozporu rozhodnutí se zákonem. Nutno podržeti na mysli, že v tomto případě jde jen o otázku, má-li býti poručencům zřízen opatrovník k činu. Nelze se tedy toho času obíratí předpoklady pro žádané poručenské schválení smluv, zejména smlouvy o osvojení podle zákona ze dne 28. března 1928, čís. 56 sb. z. a n. a výnosu min. sprav. ze dne 18. dubna 1928, čís. 14 věstníku, aniž obsahem smlouvy adopční. Dovolací stížnost opírá se slovně jen o důvod zřejmého rozporu rozhodnutí se zákonem, ale provádí i důvod zmatečnosti, kterou vidí v tom, že prý z rozhodnutí není patrné, pro jaké právní jednání byl opatrovník zřízen a že jest zřízení opatrovníka s nejasným označením jeho úkolu zmatečné. Tento důvod oprávněn není. Zákon, mluvě v § 16 nesp. říz. o »nulitě«, míní tím důvody zmatečnosti podle předpisů civilního řádu soudního, tedy nyní podle § 477 c. ř. s. Žádný z těchto důvodů není opodstatněn, ani důvod

§ 477 čis. 9 c. ř. s., ježž snad má dovolací stížnost na mysli, neboť výrok usnesení není sám se sebou v rozporu, pro rozhodnutí jsou udány v usnesení obou soudů důvody a lze z nich seznati, jakými úvahami soudy dospěly k rozhodnutím. Zřejmý rozpor rozhodnutí se zákonem shledává dovolací stížnost v tom, že soudy nevyslechly mateřskou poručnici ani o vhodnosti zřízení opatrovníka, ani o vhodnosti jeho osoby a že jí nedaly příležitost, by se osobně o návrhu vyjádřila. Stěžovatelka vytýká tím vadu řízení, tedy rozpor s předpisem § 2 čis. 5 nesp. říz., ale neprávem. První soud vyzval po dojití návrhu Dra K-a na vrchnoporučenské schválení smluv mateřskou poručnici, by do »14 dnů ohledně návrhů tam učiněných podala soudu své vyjádření buď písemně, nebo ústně«. Mateřská poručnice se vyjádřila svým právním zástupcem v objemném podání, ve kterém se také ohradila proti tomu, by byl Eberhard M. ustanoven opatrovníkem k činu a ve kterém učinila své konečné návrhy. Chtěla-li býti vyslychána také ústně, bylo její věcí, by se buď osobně k soudu dostavila, nebo aspoň příslušný návrh učinila a svou adresu oznámila a neodjížděla do Bulharska, kde podle dovolací stížnosti dosud jest a kde výslech v cestě dožádání byl by obtížný a se značnými průtahy spojený. Další výtka dovolací stížnosti, že soud měl se v zájmu dítek pokusiti o smírné vyřešení konfliktu, že měl se napřed pokusiti o dohodu a pak teprve sáhnouti k opatřením donucovacím, nezakládá ani patrného rozporu rozhodnutí se zákonem, protože zákon takového postupu nenařizuje, ani rozporu se spisy, nebo spáchané zmatečnosti (§ 16 nesp. říz.). Smírné vyřešení konfliktu jest možné i přímo mezi účastníky, kteří by měli uvážiti, že takovými neshodami trpí v první řadě děti, které přece na těchto poměrech viny nemají. Konečně není tu patrného rozporu se zákonem ani v otázce, zda bylo zříditi nezletilcům kolisního opatrovníka pro řízení o navrhovaném schválení smluv a kdo jím měl býti zřízen. Nelze sice souhlasiti s prvním soudem — jehož důvody převzal také rekursní soud — že by stačila již »kolise mezi zájmy jednak mateřské poručnice, jednak spoluporučnicka«, ale v tomto případě jest obava kolise zájmů mateřské poručnice se zájmy jejich dítek. Vůdčí zásadou pro poručenský soud jest, by dbal zájmů poručenců a vyřadil vše, co by se těchto zájmů mohlo jakkoli dotknouti. V §§ 270 až 272 obč. zák. jsou uvedeny příkladmo případy, ve kterých jest ustanoviti nezletilcům zvláštního opatrovníka. V § 270 obč. zák. jest uvedeno, že se tak má státi, jestliže nezletilci »ve zvláštním případě poručníkem nemohou býti zastupováni«. V § 271 obč. zák. jest nařizeno, že jest jmenovati zvláštního opatrovníka »v záležitostech, které se mezi poručníkem a nezletilcem přiházejí«. Stačí, je-li zákonný zástupce na dotyčné záležitosti třeba jen nepřímou súčasťně, nebo je-li k některému účastníku v takovém vztahu, že jeho nepředpojatost může býti pochybná. Zákon chce zajistiti naprostou nepodjatost zákonného zástupce při hájení zájmů jeho chráněnce. Kde jest možnost, že by vlastní zájmy zákonného zástupce přišly v rozpor se zájmy chráněncovými a že by tu nebylo potřebné nepodjatosti, má býti chráněnci zřízen zvláštní zástupce. Právem se tak stalo i v tomto případě a neprávem tvrdí stěžovatelka, že nemůže býti řeči o kolisi jejich

povinností poručenských s jejím vlastním prospěchem. Nemusí jíti právě o nějaký prospěch hmotný, nýbrž o jiné zájmy. Mateřská poručnice uvedla již ve svém vyjádření a uvádí také v dovolací stížnosti, že zásadně souhlasí s navrženou smlouvou darovací a adopční a že má námítky jen do některých ustanovení, ba vlastně jen do jednoho z nich, totiž že mají dívky přijíti pod otcovskou moc adoptujícího Dra K-a a uvedla dále, že by musil býti poměr adopční tak upraven, by dívky zůstaly nadále v její výchově. V tomto směru jest zde pochybnost, zda má mateřská poručnice na mysli jen zájem dětí, či také zájem vlastní, totiž, by ona určovala způsob výchovy dětí. Mohlo by se namítnouti, že matka hájí i v té příčině zájem vlastních dětí, když chce, by zůstaly v její výchově. Ale uváží-li se výhody darování a adopce pro děti ve spojení s ustanovením smlouvy adopční, že dívky mají přijíti pod otcovskou moc adoptantovu a uváží-li se naproti tomu zájem matky, by toto ustanovení bylo jinak upraveno, vidno z toho, že je tu pochybnost o úplné nepodjatosti mateřské poručnice a této pochybnosti možno se vyvarovati, když se dětem ustanoví pro toto řízení zvláštní zástupce. Tím nemá býti nijak předbíháno soudnímu rozhodnutí o stanovisku takového zvláštního zástupce a o schválení, nebo neschválení adopční smlouvy vzhledem k jejímu obsahu a k prospěchu dětí. Pokud pak jde o osobu opatrovníkovu, odůvodnily nižší soudy zevrubně, proč pokládají Eberharda M-a za osobu vhodnou. V té příčině jde o volné soudcovské uvážení, které nemůže býti napadáno z důvodu nějaké »patrné nezákonnosti«. Naproti tomu právem dovozuje stěžovatelka, že opatrovník k činu může býti ustanoven pouze pro určité jednání, že takové opatrovnictví nemůže míti za následek ani přechodný zánik moci poručenské a že tím nelze »staviti« práva poručníková, zejména pokud jde o osoby poručenců, jejich pobyt, náboženství a způsob výchovy. Podle §§ 270 až 272 obč. zák. může býti zřízen kolisní opatrovník jen pro »zvláštní případ« a pro určitou záležitost a nemůže na něho býti přenesena moc poručenská, třeba jen dočasně. Rozhodnutí nižších soudů, podle nichž byl opatrovník zřízený pro dobu, než bude pravoplatně rozhodnuto o navrhovaném osvojení, ustanoven také pro jiné případy, »kde jde o zvláštní ochranu poručenskou, jmenovitě ohledně jich osob, pobytu, náboženství i způsobu výchovy«, rovnalo by se prakticky »stavení« funkce poručníkovy na čas — jak rekursní soud vyjadřuje — jakémusi dočasnému propuštění poručníka (§§ 254 až 256 obč. zák.) nebo — jak dovolací stížnost správně podotýká — suspensi z úřadu, aniž by soud napřed zařídil, čeho jest podle zákona třeba, by někdo mohl býti úřadu poručenského zbaven. Pro takový postup není v zákoně opory a v tom směru jest rozhodnutí nižších soudů v odporu se zákonem. Zejména nejsou zákonným důvodem pro takový postup ani rozpory mezi zájmy poručnice a spoluporučníka, ani neshody mezi nimi o výchově dětí. Mluví-li první soud o kolisi zájmů zákonných zástupců mezi sebou a mluví-li rekursní soud o rozporech v zákonném zastoupení, přehlížejí, že jest tu jen jeden zákonný zástupce dětí, totiž mateřská poručnice. Spoluporučník podle § 211 obč. zák. není jejich zákonným zástupcem. Jeho funkce jest jen dozorčí a poradná; po-

radná jak pro poručnici, tak pro soud. Jeho práva a povinnosti jsou uvedeny v §§ 212 a 213 obč. zák., a již z těchto předpisů jde, že zákon dobře o tom věděl, že mohou nastati mezi poručnici a spoluporučníkem neshody o výkonu poručení, neboť ustanovuje, že spoluporučník musí se snažiti, by důležitým závadám čelil a má je, je-li toho třeba, poručenskému soudu oznámiti. Soud má učiniti vhodná opatření k nápravě, ale nemůže nahraditi proucí se poručenstvom kolisním opatrovníkem. Pro ustavení opatrovníka z tohoto důvodu není tu místa, protože jest tu právě »moc poručenská« (§ 269 obč. zák.).

Čís. 9235.

Dráha jest povinna pečovati o to, by mohl zřízenec zavčas spustiti zábrany, jede-li nebo posunuje-li se vlak přes přejezd.

Nelze použiti § 1304 obč. zák., nýbrž § 1302 obč. zák., šlo-li o zavinění třetích osob (dráhy a kočího poškozeného) a nebylo-li ani tvrzeno zavinění poškozeného.

§ 1302 obč. zák. nepředpokládá, že bylo jednáno communi consilio.

Solidární ručení podle § 1302 obč. zák. nastává i tehdy, lze-li sice odstoupňovati přibližně míru zavinění, ale nelze rozdělit škodu na části, jež by připadly na jednotlivá opomenutí.

(Rozh. ze dne 4. října 1929, Rv I 116/29.)

Žalobcův kůň byl zasažen lokomotivou na nechráněném přejezdu dráhy a poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze uznal procesní soud první stolice z polovice důvodem po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované, k dovolání žalobcovu uznal právem, že žalobní nárok jest důvodem zcela po právu.

D ů v o d y:

K dovolání žalované dráhy: Jde o věcnou škodu a jest tedy použití předpisů 30. hlavy občanského zákoníka. Není sporno, že v době úrazu závory na přejezdu silnice byly otevřeny, že posunovány byly na nádraží vozy a že se posunující lokomotiva střetla na přejezdu silnice s podsedním koněm žalobce, který tím byl poraněn. Z toho plyne, že závory nebyly spuštěny, že se posuovalo tak, že vozy vlaku sáhaly až přes přejezd silnice. Nižší soudy zjistily po skutkové stránce, že i před úrazem bývaly závory otevřeny, i když se posuoval vlak na přejezdu, a to proto, poněvadž po restrikci personálu trpěla stanice nedostatkem, a že staniční dělník V. musil zastávat službu výměnářskou a zábranářskou; zjistily dále, že závory spouští se ručním pohonem, který jest umístěn 5.80 m od hranice silnice, a že výměny, jež měl zábranář zároveň obsluhovat, jsou vzdáleny od hranice silnice 60 m; pokud se týče 85 m, dále, že silnice, přes kterou vede přejezd, jest silně frekven-